ZWIĄZEK ROBOTNICZYCH STOWARZYSZEŃ SPORTOWYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI ZA LATA 1935 i 1936

przedłożone VI Kongresowi Związku w Warszawie, w dn. 6—7 marca 1937 r.

TREŚĆ:

Wstęp	3
Stan organizacyjny	5
Zarząd Związku	5
Organizacja pracy	6
Działalność organizacyjna Centrali	7
Prasa i propaganda	8
Reprezentacja zagraniczna	9
Działalność sportowa i wyszkoleniowa	9
I Rob. Ośrodek Wychowania Fizycznego	15
Rob. Odznaka Sprawności (R.O.S.)	16
Uczczenie pamięci dra J. Michałowicza	16
Sprawozdanie rachunkowe	18
Sprawozdania okręgów	20
Kobiecy Wydział Sportowy	23

WARSZAWA 1937 ROK

2

Drukarnia „SIŁA", Warszawa, Marszałkowska 71, tel. 8.34-48.

Związek Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych Rzeczypospolitej wkroczył w roku 1935 w drugie dziesięciolecie swego istnienia. U progu tego dziesięciolecia los wyrwał z naszych szeregów twórcę Związku i jego długoletniego sekretarza generalnego, nieodżałowanego i niezapomnianego dra Jerzego Michałowicza.

Sprawozdanie niniejsze jest pierwszym sprawozdaniem Związku redagowanym bez Jego osobistego udziału, z natury rzeczy musi przeto zawierać pewne luki w zobrazowaniu działalności Związku.

Musimy zdać sobie sprawę, że VI Kongres ZRSS zbiera się w chwili dla Związku krytycznej i przełomowej. Obyśmy wspólnym wysiłkiem jak najprędzej zdołali przełamać trudności piętrzące się dzisiaj na naszej drodze.

Dwa lata z okładem dzieli nas od V Kongresu w Katowicach, odbytego w dn. 22 i 23 grudnia 1934 r.

Okres ten nie był okresem wielkich triumfów i zdobyczy, był okresem trudnej pracy i wielkich wysiłków, okresem torowania nowych dróg pracy, krystalizowania się nowych form organizacji i działalności.

STAN ORGANIZACYJNY.

Stan organizacji nie uległ wielkim zmianom, przeważnie utrzymany został dotychczasowy stan posiadania Związku.

Obecny stan liczebny zrzeszonych w Związku klubów i stowarzyszeń ilustruje następująca tabela:

Wyszczególnienie	Oddziały stowarzyszeń (kluby lokalne) według przynależn. do okręgów: warszawski	łódzki	częstochowski	śląski	krakowski	lwowski	gdańsko-pomorski	razem
A. **Kluby lokalne na prawach samodzielnych słowarzyszeń**	9	4	1	2	6	3	3	28
B. **Słowarzyszenia okręgowe** .	—	—	—	45	—	—	14	59
C. **Słowarzyszenia ogólnokrajowe:**								
Tow. Uniwersytetu Robotniczego (kluby sportowe T.U.R) .	6	6	5	3	4	7	2	33
Rob. Tow. Turystyczne w Polsce	3	—	—	5	—	1	—	9
R.S.W.F. „Gwiazda"	7	6	4	2	1	1	—	21
Ż.R.K.S. „Hapoel"	5	3	1	2	—	—	—	11
S.R.W.F. „Jutrznia"	3	2	—	—	—	1	—	6
inne	1	—	—	—	—	—	—	1
D. **Kluby sportowe przy klasowych Związkach Zawodowych:**								
Związek Zaw. Prac. Kolejowych Rz. P. (Z.Z.K.)	3	3	—	3	—	2	—	11
Inne Związki	3	—	—	—	—	1	—	4
Razem . . .	40	24	11	62	11	16	19	183

ZARZĄD ZWIĄZKU.

Ostatni V Kongres Związku Robotniczych Stow. Sportowych, odbyty w dniu 22 i 23 grudnia 1934 r. w Katowicach, powo-

łał Zarząd Związku, który w ciągu ubiegłych 2 lat urzędował w składzie następującym:

prezes Zarządu — Kazimierz Pużak, wiceprezesi — Tadeusz Jordan (Łódź), Stanisław Rochowiak (Katowice),
sekretarz generalny — dr Jerzy Michałowicz,
sekretarz rejestracyjny — Roman Błaszczyk,
sekretarz Zarządu — Zofia Żurek Wilczyńska,
główny technik — Władysław Wilczyński,
Wydz. kobiecy — dr Stefania Krygierowa,
gospodarz — Ryszard Kosecki,
skarbnik — Kazimierz Domosławski.

Poza wymienionymi, do składu plenum Zarządu wchodzili jeszcze: z Częstochowy M. Kanus, z Gdańska H. Thomat, z Katowic L. Stiebel, z Krakowa M. Statter, ze Lwowa Fr. Karmelita, oraz z Warszawy St. Dubois i M. Siwicki.

W ciągu kadencji ustąpił jeden z wiceprezesów Tad. Jordan.

Po zgonie dra Jerzego Michałowicza Zarząd Związku powierzył pełnienie obowiązków sekretarza generalnego skarbnikowi Kaz. Domosławskiemu.

Plenarne posiedzenia Zarządu zwoływane były rzadko ze względu na koszty i trudności komunikacyjne. Ogółem w ubiegłej kadencji odbyły się 4 posiedzenia plenum Zarządu.

Stale funkcjonowała na prawach Zarządu Egzekutywa złożona z członków mieszkających w Warszawie. Egzekutywa odbyła za okres sprawozdawczy ogółem 56 posiedzeń (przeciętnie co 2 tygodnie). Począwszy od maja 1936 r. w posiedzeniach zarządu Związku uczestniczył Delegat Dyrektora Państwowego Urzędu W.F. i P.W. mjr. dypl. Franciszek Jacheć.

ORGANIZACJA PRACY.

Ogólne kierownictwo nad działalnością sportową Związku sprawował Główny Wydział Techniczny w składzie następującym:

przewodniczący — Władysław Wilczyński, członkowie Wydziału — Tomasz Marciniak i Wacław Zatke (Łódź).

Referat wyszkoleniowy Związku prowadził Edward Hryniewicz.

Pracą sportową wśród kobiet kierował Kobiecy Wydział Sportowy (przewodnicząca dr Stefania Krygierowa).

Sekcje Sportowe kierują działalnością sportową w poszczególnych dziedzinach sportu.

Sekcja sanitarna organizuje opiekę lekarską i poradnictwo sportowe oraz ratownictwo w czasie wszelkich imprez sportowych.

Referat prasowy Związku prowadzony był uprzednio pod osobistym kierunkiem dra Jerzego Michałowicza. Po jego

śmierci kierownictwo objął E. Hryniewicz. W referacie współpracowali Z. Pietrzykowski i Wł. Pietrzykowski.

Personel biura Związku stanowi: Lidia Martin (sekretarka) Cz. Piśkiewicz (goniec) i Stan. Skopek (buchalter).

OKRĘGI ZWIĄZKU.

Przy tak znacznej ilości zrzeszonych klubów, Związek podzielił cały teren swojej działalności na okręgi, których w tej chwili jest 7: warszawski, łódzki, częstochowski, śląski, krakowski, lwowski i gdańsko-pomorski.

Na czele okręgów stoją Robotnicze Sportowe Komitety Okręgowe (R.S.K.O.).

Szczegółowe dane co do stanu prac w okręgach podane są osobno.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA CENTRALI.

Działalność organizacyjna niezależnie od wydawania instrukcji i komunikatów, polegała na objazdach ważniejszych ośrodków prowincjonalnych. Wyjazdy były dokonywane przy okazji ważniejszych wydarzeń jak święta sportowe, konferencje i zjazdy okręgowe, mistrzostwa i t. p.; niezależnie od tego odbyło się kilka lustracji.

Zestawienie wyjazdów podajemy niżej:

Rok 1935

Styczeń	Grzesik	Grudziądz, Chodzież, Poznań. Ostrów
Marzec	Michałowicz	Katowice
	"	Lwów
Kwiecień	"	Łódź (dwukrotnie)
	"	Cieszyn
Maj	Wilczyński	Katowice, Będzin
	Michałowicz	Radom
Czerwiec	Grzesik	Borysław, Lwów
	"	Cieszyn
	"	Gdynia, Gdańsk
	Michałowicz	Katowice, Cieszyn
Lipiec	Domosławski	Gdynia
	Wilczyński	Łódź
Sierpień	Michałowicz	Katowice (dwukrotnie)
	"	Gdańsk
	"	Chodzież
Wrzesień	Rochowiak	Bielsko
	Michałowicz	Łapy
Październik	"	Katowice
	"	Kałusz, Stanisławów
	"	Hajnówka
Listopad	"	Łódź

1936

Styczeń	Michałowicz	Łódż
Luty	"	Katowice
	"	Gdańsk
Marzec	"	Lwów
	"	Katowice
Kwiecień	"	Bielsko-Błatnia
Czerwiec	"	Gdańsk
	Domosławski	Lwów
Lipiec	Wilczyński	Łódż, Tomaszów
	Michałowicz	Kraków
Sierpień	Domosławski	Lódż, Pabianice
		Ozorków, Koluszki
Wrzesień	"	Katowice
	Hryniewicz	Kraków
Październik	"	Radom
	Michałowicz	Radom
	"	Częstochowa
	Domosławski	Lwów, Przemyśl

PRASA I PROPAGANDA.

Akcja prasowa Związku obejmowała redagowanie „Sztafety Robotniczej“, wychodzącej jako ostatnia kolumna poniedziałkowego N-ru „Robotnika“.

Od października 1936 r. w dwutygodniku „Młodzi idą“ otwarto dział sportowy będący oficjalną publikacją Związku.

Okręgi Związku prowadziły podobną akcję na łamach prowincjonalnych pism robotniczych („Łodzianin“, „Gazeta Robotnicza“ w Katowicach).

Rozsyłano komunikaty do bratnich czasopism robotniczych.

Z wydawnictw ukazały się: kalendarzyk na r. 1937 „Przyjaciel Młodych“ i broszura „Jerzy Michałowicz, twórca sportu robotniczego“.

W r. 1935/36 w ciągu kilku miesięcy wyświetlano propagandowy film sportowy wydany przez Związek Szwajcarski „Satus“ (ogółem odbyło się kilkadziesiąt pokazów w Warszawie i na prowincji).

REPREZENTACJA ZAGRANICZNA.

Związek Rob. Stow. Sportowych Rz. Polskiej jest członkiem Socjalistycznej Robotniczej Międzynarodówki Sportowej, reprezentując na terenie tej organizacji sport robotniczy w Polsce.

W okresie sprawozdawczym Związek uczestniczył przez swoich delegatów w konferencji międzynarodowej w Pradze w dniach 30.XI — 1.XII 1935 r. oraz w VIII Kongresie Międzynarodówki w Antwerpii w dniach 29 i 30.VIII 1936 r.

We władzach Międzynarodówki Związek reprezentowany nie jest, jedynie posiada przedstawicielstwo w Wydziale piłkarskim (del. Stan. Rochowiak).

W tej chwili Związek jest w stadium przygotowań do III Międzynarodowej Olimpiady Robotniczej, mającej odbyć się w Antwerpii w końcu lipca 1937 r.

DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA I WYSZKOLENIOWA.

Niżej podajemy tablicę, która streszcza wyniki ankiety przeprowadzonej w klubach związkowych, jako materiał dla Kongresu.

Daje ona pojęcie, jaka jest ilość zorganizowanych w szeregach Związku sportowców, i jakie sporty są najbardziej uprawiane.

Zaznaczyć należy, że rzeczywiste cyfry są wyższe, gdyż pewna część klubów nie nadesłała odpowiedzi na ankietę, i tak:

W okręgu	Liczba klubów istniejących	Odpowiedziało na ankietę
warszawskim . . .	40	36
łódzkim	24	17
częstochowskim . .	11	6
śląskim	62	30
krakowskim	11	10
lwowskim	16	10
gdańsko - pomorskim	19	6
	183	115

Sportowcy zorganizowani w Zw. Rob. Stow. Sportowych według gałęzi sportu.

Wyszczególnienie gałęzi sportu i w. f.	Ogólna ilość klubów uprawiających dana gałąź sportu	Ilość czynnych sportowców: Ogółem czynnych sportowców	W tej liczbie: ponad 18 lat: mężczyzn	ponad 18 lat: kobiet	poniżej 18 lat: chłopców	poniżej 18 lat: dziewcząt	W poszczególnych okręgach: Warszawski	Łódzki	Częstochowski	Slaski	Krakowski	Lwowski	Gdańsko-Pomorski
Piłka nożna	99	4879	3472	—	1407	—	1661	713	279	1043	330	499	354
Koszykówka	45	1142	632	179	250	81	313	346	119	172	38	56	98
Siatkówka	64	2030	928	412	372	218	.775	466	149	338	91	90	121
Szczypiorniak	12	455	279	42	106	28	211	31	—	178	—	—	35
Hazena	8	151	16	83	6	46	17	16	—	—	60	24	34
Palant	2	47	47	—	—	—	—	—	—	47	—	—	—
Piąstówka	1	18	8	6	2	2	—	—	—	18	—	—	—
Lekka atletyka	70	2240	1172	385	499	184	813	742	77	302	73	68	165
Kolarstwo	35	445	393	3	47	2	180	139	28	66	4	12	16
Sport motorowy	2	4	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Pływanie	29	435	299	35	89	12	184	43	23	47	—	51	87
Sport kajakowy	11	181	127	26	26	2	163	7	—	11	—	—	—
Wioślarstwo regatowe	1	20	12	8	—	—	20	—	—	—	—	—	—
Żeglarstwo	1	3	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—
Szybownictwo	1	5	5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
Narciarstwo	32	630	434	138	48	10	173	103	10	205	98	40	1
Łyżwiarstwo	31	575	327	85	147	16	303	114	44	77	—	16	21
Hokej na lodzie	7	159	111	6	42	—	129	30	—	—	—	—	—
Zapaśnictwo	8	181	157	—	24	—	66	—	—	51	—	—	64
Podnoszenie ciężarów	7	66	66	—	—	—	12	—	—	38	—	—	16
Boks	16	544	369	—	175	—	315	59	—	—	—	—	170
Strzelectwo	3	51	51	—	—	—	—	—	—	5	10	—	36
Turystyka nizinna	26	1007	627	193	124	63	453	—	25	406	97	—	16
Turystyka górska	8	132	106	26	—	—	47	—	—	57	28	—	—
Gimnastyka	56	3055	1566	556	639	294	1229	761	123	547	40	169	186
Rytmika i plastyka	7	195	18	69	—	108	115	50	—	18	—	12	—
Ping-pong	74	2538	1342	217	819	140	1043	552	85	278	196	223	141

Piłka nożna.

W roku 1935 po. zczególne Okręgi wyłoniły następujące drużyny do mistrzostw Z. R. S. S.

Lwów —	R. K. S. — Lwów
Warszawa —	R. T. K. S. Sarmata
Brześć —	Z. Z. K. „Ruch"
Łódź —	R. T. S. „Widzew"
Gdańsko-Pomorski —	Freie Turnerschaft Schiedlitz - Gdańsk
Śląsk —	R. K. S. Naprzód - Chorzów

Mistrzostwa Z. R. S. S. w piłce nożnej na rok 1935 odbyły się w Tomaszowie Mazowieckim w dn. 5 i 6 października 1935 r. Mistrzowskie drużyny R. S. K. O. podzielone zostały na dwie grupy. Do finału weszły drużyny:

R.K.S.—Lwów — RTS „Widzew"—Łódź.

Wynik rozrywki finałowej, mimo przedłużenia gry brzmiał

2 : 2.

Wobec wyniku remisowego Wydz. Piłki Nożnej Z. R. S. S. wyznaczył ponowną rozgrywkę, która odbyła się w dn. 15.8. 1937. w Łodzi z wynikiem

3 : 1 (1 : 0) **na korzyść R.K.S. Lwów.**

Mistrzostwo na rok 1935 zdobyła drużyna

R.K.S. Lwów.

W roku 1936 do mistrzostw Z.R.S.S. w piłce nożnej stanęło 6 drużyn a mianowicie:

R. S. K. O.	— Lwów	— I R. K. S.
„	— Śląsk	— T. U. R. Szopienice
„	— Zagłębie	— Skra - Częstochowa
„	— Gdańsko-Pomorskie	— R. K. S. Bałtyk-Gdynia
„	— Warszawa	— R. K. S. Ruch-Brześć
„	— Łódź	— R. T. S. Widzew-Łódź

Mistrzostwa rozegrano w dn. 15 i 16 sierpnia 1936.

W roku sprawozdawczym rozgrywki grupowe ze względów propagandowych odbywały się w poszczególnych miastach woj. łódzkiego a mianowicie:

Piotrków
Pabjanice
Ozorków
Łódź
Koluszki

Do finału zakwalifikowały się drużyny:

R.K.S. Bałtyk—Gdynia — I R.K.S.—Lwów, wynik spotkania 2 : 2 (0 : 2).

Ze względu na rezygnację drużyny I R.K.S. Lwów — z dalszych rozgrywek, mistrzem Z.R.S.S. na rok 1936 została drużyna

R.K.S. Bałtyk—Gdynia.

Organizację mistrzostw przeprowadził Łódzki R.S.K.O. — sprawnie i wzorowo.

Lekka atletyka.

Mistrzostwa lekkoatletyczne Z.R.S.S. na rok 1935 odbyły się w dn. 21—22 września w Warszawie przy udziale 75 osób (50 mężczyzn, 25 kobiet).

Mistrzostwo Z.R.S.S. w punktacji drużynowej zdobyła drużyna

R.K.S. „Skra"—Warszawa.

osiągając w konkurencjach męskich 125 pk., w kobiecych 91 pk.

W zawodach brali udział zawodnicy i zawodniczki następujących R.K.S.

Z. Z. K. — Lwów
R. S. K. O. — Śląsk
R. S. K. O. — Gdańsk
Naprzód — Brwinów
Czerwoni — Legionowo
Skra — Warszawa
Start — Warszawa
Drukarz — Warszawa
Marymont — Warszawa

Wyznaczone na dn. 29 i 30 sierpnia 1936 r. mistrzostwa lekkoatletyczne Z.R.S.S. w Gdańsku wobec zakazu, ze strony władz Wolnego miasta Gdańska, który Z.R.S.S. otrzymał na 3 dni przed wyznaczonym terminem — zostały odwołane.

Przyznany na tę imprezę drugi termin w m. wrześniu 1936 został również, mimo ukończenia wszystkich prac technicznych, przez Władze Wolnego miasta Gdańska cofnięty.

Gry sportowe.

Na wyznaczone mistrzowstwa ZRSS w grach sportowych w czasie 15—16 sierpnia 1935 r. w Hallerowie przybyły tylko dwie drużyny.

Mistrzostwo na rok 1935 zdobyła drużyna

RKS „Skra“ — Warszawa.

Mistrzostwa ZRSS na rok 1936 odbyły się 26-go lipca 1936 r. w Tomaszowie Mazowieckim. Udział wzięły następujące drużyny:

Fr. Turner Langfuhr — Gdańsk.
„ „ — Katowice.
RKS. „Siła“ Giszowiec.
RKS. T.U.R. Łódź.
RKS. „Skra“ Warszawa.
Do finału zakwalifikowały się drużyny.

RKS. „Siła“ Giszowiec — Fr. Turner — Katowice. Wyniki rozgrywki finałowej 2 : 1 dla RKS „Siła“ — Giszowiec.

Mistrzostwo Z.R.S.S. na rok 1936 zdobyła drużyna.

RKS. „Siła“ — Giszowiec (Śląsk).

Kolarstwo.
1935.

W kolarstwie zorganizowano następujące imprezy:

30.VI — Bieg kolarski o mistrzostwo Z.R.S.S. na przestrzeni 100 km. w Katowicach startowało 40 zawodników.

Mistrzostwo zdobył — Bielecki — Elektryczność W-wa w czasie 3 g. 40 m.

Wyścig zamknięcia sezonu dn. 20.X.-35. przy udziale 35 zawodników 1 miejsce zajął Ziółkowski „Skra‘ — W-wa.

Po za wyścigami zorganizowano 8 wycieczek turystycznych kilkodniowych z których wymienić należy wędrówkę kolarską w Tatrach przy udziale 10 uczestników.

W roku 1936 mistrzostwa kolarskie Z.R.S.S. odbyły się dn. 9.VIII-36 w Warszawie na przestrzeni 150 klm. Startowało 42 zawodników.

Mistrzostwo zdobył Gralewski RKS. „Elektryczność“ Warszawa, czas 4 godz. 35 m.

Po za zawodami mistrzowskimi zorganizowano 6 wycieczek turystycznych, przy udziale od 10 - 15 uczestników, wymienić należy wędrówkę nadmorską.

Narciarstwo.

Pierwsze Mistrzostwa Z.R.S.S. odbyły się 29 lutego 1936 r. w Siankach. Startowało 32 zawodników i 8 zawodniczek z Gdańska, Katowic, Warszawy, Łodzi i Pomorza.

Punktacja okręgowa.

I.	miejsce R.S.K.O. Warszawa	111 pkt.
II.	„ „ Śląsk	63 „
III.	„ „ Gdańsko-Pomorski	
IV.	„ „ Łódź	

Wyniki indywidualne.

Mężczyźni.

I. Wróblewski Florian — Śląsk.
II. Smosarski Witold — W-wa.
III. Wąsik Jerzy — Śląsk.
IV. Rafalski Fabian — Warszawa.
V. Leschner Erich — Gdańsk.
VI. Żurawlow Teodor — Łódź.

Kobiety.

I. Sawicka Maria — Warszawa.
II. Żurkówna Zofia — Warszawa.
III. Klein Gertruda — Gdańsk.

Raid narciarski.

W czasie 1.—15. III. 1936 r. odbył się pierwszy robotniczy raid narciarski „Szczytami Karpat“ na szlaku Sianki — Rafajłowa przy udziale 8 uczestników.

Szybownictwo.

Powołana w roku 1935 do życia Sekcja Szybowcowa przystąpiła w okresie sprawozdawczym do szkolenia pilotów, korzystając z pomocy Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Dotychczas ogółem 10 członków Sekcji uczestniczyło w kursach pilotażu, z czego uzyskało dyplomy pilotów szybowcowych: kat. A — 1, kat. B—4, kat. C—2.

Robotnicze Święta Sportowe w Okręgach.

W okresie sprawozdawczym poszczególne R. S. K. O., zgodnie z planem Gł. Wydz. Technicznego, zorganizowały Święta Sportu Robotniczego, w których były uwzględnione wszystkie działy sportu. Ograniczamy się jedynie do podania terminów, w jakich imprezy się odbyły oraz ilości uczestników:

1) **31.V.—1.VI. 36. R. S. K. O. Warszawa.**
   Zlot w Pruszkowie — uczestników 800 osób.
2) **7.VI. 36. R.S.K.O. Gdańsko-Pomorski.**
   Zlot w Gdańsku — uczestników 1153 osób.
3) **29.VI. 36. R.S.K.O. Lwów.**
   Zlot we Lwowie — uczestników 300 osób.
4) **28—29.VI. 36. R.S.K.O. Śląsk.**
   Zlot w Katowicach — uczestników 400 osób.
5) **13.VII. 36. R.S.K.O. Łódź.**
   Zlot w Tomaszowie Maz. — uczestników 1.200 osób.
6) **9.VIII. 36. R.S.K.O. Łódź.**
   Zlot w Łodzi — uczestników 450 osób.

Obozy.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono następujące obozy: rok 1935.

Okres letni w czasie 16.VI.—15.IX.

Zorganizowano ogółem:

obozów	dla	przodowników	lekkoatletyki	
„	„	„	gier sportowych	3
„	„	„	gimnastyki	4
„	„	„	kolarskich	1
„	„	„	piłkarskich	1
„	„	kierowników sekcji		1
„	kajakowych			3

Poza wymienionymi obozami centralnymi poszczególne R.S.K.O. przeprowadziły obozy dla uczestników z danego R.S.K.O.

Okres zimowy w czasie 22.XII. 35. — 1.III. 36 r.

Obozy narciarskie w turnusach 14 dniowych — 3.

Poza obozami zorganizowano szereg kursów a mianowicie:

20.IX.—6.X. 35. Kurs przodowników gimnastyki i zaprawy zimowej w Warszawie.

20.XI.—10.XII. Kurs ratownictwa sportowego w Warszawie.

18.I.—25.I. Kurs dla przodowników l-a w Warszawie.

1.II.—7.II. Kurs dla przodowników gimnastyki w Warszawie.

rok 1936.

Okres letni w czasie 25.VI. do 15.IX.

obóz	dla	przodowników	gimnastyki	1
„	„	„	gier	1
„	„	„	bokserskich	1
„	„	„	piłki nożnej	1
„	„	„	lekkoatletyki	1

Okres zimowy w czasie 22.XII.—15.III. 36 r.

Kurs sanitarny	1
Obóz narciarski	1

w turnusach 14 dniowych.

W okresie sprawozdawczym Gł. Wydz. Techniczn. wydelegował na kurs instruktorów narciarstwa nizinnego do Wilna 3 uczestników.

Kursy.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano kursy dla przodowników gier sportowych a mianowicie:

w Krakowie	1
„ Łodzi	1
„ Poznaniu	1 *)
„ Warszawie	2
„ Lwowie	1

*) Nie odbył się z powodu niewystarczającej ilości zgłoszeń.

Kursy przeprowadzone zostały przez poszczególne Ośrodki W. F. Ukończyło je 132 osoby.

W sprawozdaniu nie wymieniamy szeregu obozów i kursów organizowanych przez poszczególne Okręgi.

Należy stwierdzić iż tak kursy jak i obozy spełniły całkowicie swoje zadania, przyczem frekwencja w zależności od charakteru kursu czy obozu wynosiła od 20—70 osób.

Instrukcje i regulaminy.

Celem uporządkowania organizacji i techniki kursów i obozów, opracowano i wydano w okresie sprawozdawczym szereg regulaminów i instrukcji, m. in.

1) programy wyszkoleniowe,
2) instrukcja o przeprowadzaniu kursów i obozów,
3) postanowienia o punktowaniu wykroczeń na obozach.

Konferencje techniczne.

W okresie sprawozdawczym Gł. Wydz. Techniczny zwołał ogółem 8 Konferencji technicznych a mianowicie:

25.VII.35	w Łodzi
15.X.35	„ Warszawie
28.X.35	„ Warszawie
28.VI.36	„ Katowicach
10.XI.36	„ Warszawie
3.I.37	„ Warszawie
21.II.37	„ Warszawie

W Konferencjach brali udział technicy i przedstawiciele R.S.K.O. — Tematem obrad były prace i projekty techniczno sportowe.

I. ROBOTNICZY OŚRODEK WYCHOWANIA FIZYCZNEGO.

Staraniem Związku Zawodowego Pracowników Kolejowych Rz. P. (ZZK.) powołany został do życia I Robotniczy Ośrodek Wychowania Fizycznego (I.R.O.W.F.), który funkcjonował jako centralna szkoła w. f. Kierownikiem Ośrodka od r. 1933 jest Edward Hryniewicz.

A oto dane z lat sprawozdawczych ilustrujące działalność Ośrodka.

rok 1935 i 1936.

Organizowano kursy: przodowników gimnastyki, lekkoatletyki, organizatorów turystyki; gier sportowych, działaczy świetlicowych, pracy kulturalno oświatowej. R. O. S. I stopnia.

Ćwiczenia systematyczne.

Grupy: gimnastyka kobieca, plastyka, plastyka dzieci, zaprawa l. a. kobiet, zaprawa piłkarzy, gimnastyka młodocianych, gry sportowe, turniej gier, boks, sucha zaprawa narciarska. Zespoły Ośrodka, brały udział w akademiach i zawodach sportu robotniczego.

Na kursach i ćwiczeniach przeszkolono 432 osoby. Wykładów społecznych odbyło się 184, sportowych 315. Godzin ćwiczebnych na sali było 2.256.

Przychód Ośrodka w r. 1935 wyniósł 3.697 zł. 34 gr., rozchód 3.676 zł. 86 gr.

W roku 1936 przychód wyniósł 2.680 zł. 56 gr., rozchód 2.601 zł. 47 gr.

ROBOTNICZA ODZNAKA SPRAWNOŚCI (R.O.S.).

Uchwałą Zarządu Głównego Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego (T. U. R.) ustanowiona została w r. 1935 specjalna odznaka pod nazwą „Robotnicza Odznaka Sprawności".

Związek Rob. Stow. Sportowych brał wybitny udział w realizowaniu części sportowej odznaki, zarówno w pracach przygotowanych (opracowanie regulaminów) jak i przy przeprowadzeniu pierwszych pionierskich kursów tej odznaki.

Pierwsze odznaki R. O. S. I stopnia zdobyły następujące organizacje:

1935 r. —	R.K.S. „Skra"	10
	R.T.K.S. „Sarmata"	2
	R.K.S. „Marymont"	1
	R.K.S. „Znicz" Pruszków	1
	Z.N.M.S.	2
1936 r. —	R.K.S. „Skra"	18

Celem uczczenia zasług dra Jerzego Michałowicza, jednego z inicjatorów odznaki, nadana mu została po Jego zgonie, jako pierwszemu w Związku, odznaka R.O.S. III stopnia.

UCZCZENIE PAMIĘCI DRA JERZEGO MICHAŁOWICZA.

Celem trwałego i wieczystego uczczenia zasług dr. Jerzego Michałowicza dla sportu robotniczego, Zarząd Główny Z. R. S. S. na posiedzeniu w dniu 11.XI.1936 r. postanowił powołać do życia Centralny Robotniczy Instytut Kultury Fizycznej Jego Imienia.

Głównym zadaniem Instytutu Im. J. Michałowicza obok stałej współpracy z istniejącymi organizacjami i instytucjami sportu robotniczego we wszystkich jego sprawach i potrzebach — będzie ufundowanie gmachu Centralnego Robotniczego Instytutu Kultury Fizycznej im. J. Michałowicza w Warszawie, w którym sport robotniczy znalazłby wszystkie niezbędne warunki i środki dla swojego rozwoju i szkolenia.

Instytut będzie miał charater wieczystej fundacji, której członkami mogą być:

a) z urzędu: przedstawiciele najbliższej rodziny Zmarłego,
b) organizacje i osoby prawne charakteru ściśle sportowego,
c) robotnicze instytucje i osoby prawne ideowe, społeczne, zawodowe i kulturalno-oświatowe,
d) osoby wiedzy fachowej ze sportem związanej — według odnośnych zasad statutowych każdorazowo powołane i za członków przyjęte.

Na czele Instytutu będzie stać Rada Fundacyjna, w której ZRSS jako założyciel Fundacji będzie mieć z góry zastrzeżoną większość głosów.

Na powyższych zasadach będzie opracowany statut Fundacji, przez ZRSS zatwierdzony.

Do czasu ułożenia i zatwierdzenia statutu Fundacji, Zarząd Główny ZRSS powołuje Komisję Organizacyjną Fundacji w składzie 5 osób, delegowanych przez ZRSS z tym, że przedstawiciele najbliższej rodziny Zmarłego wchodzą w skład Komisji z urzędu.

Do czynności Komisji Organizacyjnej należy:

a) opracowanie statutu Fundacji i przedłożenie go Zarządowi Głównemu ZRSS,

b) wniesienie następnie ułożonego statutu do władz nadzorczych do zatwierdzenia,

c) ułożenie regulaminu tymczasowych czynności i zbiórki pieniężnej na Instytut oraz jej nadzoru,

d) ułożenie regulaminu prac wstępnych związanych ze sprawą budowy gmachu Centr. Rob. Inst. Kult. Fiz.

Uwaga I. Do czasu ustalenia konta czekowego, zgodnego ze statutem Fundacji — zbiórka pieniężna będzie odbywać się za pośrednictwem konta ZRSS Nr. 17.870 z dopiskiem na „Centralny Instytut Robotniczy Kultury Fizycznej im. dr. Jerzego Michałowicza".

Uwaga 2. Komisja Organizacyjna Fundacji ma prawo powoływania specjalnych sekcyj.

Polecić Egzekutywie:

a) wydanie portretu ściennego oraz pocztówek z podobizną J. Michałowicza,

b) wydanie krótkiej popularnej broszury z życiorysem J. Michałowicza,

c) porozumieć się z TUR-em w sprawie wydania w najbliższym czasie popularnej broszury o Rob. Odznace Sprawności,

d) zorganizowanie akademii żałobnej w czasie najbliższego Kongresu ZRSS,

e) zwrócenie się z odezwą do wszystkich organizacyj i przyjaciół Zmarłego o nadsyłanie wspomnień, materiałów biograficznych, zdjęć fotograficznych, listów i t. p. celem opracowania albumu pamiątkowego, ilustrującego życie i pracę Zmarłego.

BILANS

ZWIĄZKU ROBOTNICZYCH STOWARZYSZEŃ

na dzień 31

AKTYWA.

Środki pieniężne:			
Kasa	95 31		
P. K. O.	2214.53	2309.84	
Dłużnicy:			
Lokata na nieruchomości R. K. S. „Skra"	29550.28		
Lokata Funduszu Prasowego .	1000.—		
Robotnicza Odznaka Sprawn. .	170.65		
Inni dłużnicy	4170.67	34891.60	
Weksle i przedmioty wartościowe . .		3365.56	
Majątek stały:			
Ruchomości.	2585.--		
Sprzęt sportowy	469 05		
Sprzęt obozowy	1451 35	4505.40	
Agendy: Okręgi i Wydział Kobiecy .		2899 39	
Sumy przechodnie.		7308 97	55280.76
			55280.76

BILANS

im. D-RA JERZEGO

na dzień 31

AKTYWA.

Lokata w Administracji Robotnika.	1347.40	
Lokata w Zw. Rob. Stow. Sport. Rzpl. Polskiej .	1146.90	
Koszty (wydawnictw i inne).	145.—	2639.30
		2639.30

R-K STRAT

ZWIĄZKU ROBOTNICZCH STOWARZYSZEŃ

za lata

STRATY.

Opłaty członkowskie.	1086.28	
Koszty władz Związku	197,50	
Utrzymanie biura Związku	10087.77	
Działalność organizacyjna.	1154.60	
Reprezentacja zagraniczna	668 96	
Propaganda i prasa	670 13	
Sekcje sportowe	1271.17	
Kursy i obozy	5255 57	
Różne i nieprzewidziane	1853.11	
Odpisy	1536.81	23781.80
Nadwyżka za 1935 rok		667.69
Nadwyżka za 1936 rok		1658 06
		26107 65

Skarbnik Związku:

(—) Kazimierz Domosławski.

CENTRALI
SPORTOWYCH RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ
grudnia 1936 r.

				PASYWA.
Wierzyciele:				
Fundusz im. D-ra J. Michałowicza		1146.90		
Inni wierzyciele		9201.83	10348.73	
Akcepty w obiegu			1000 –	
Sumy przechodnie.			7313.44	
Kapitał:				
Pozostałość na dzień 1.I.1935 r.		34292.84		
Nadwyżka za rok 1935	667.69			
Nadwyżka za rok 1936	1658 06	2325.75	36618.59	55280.76
				55280.76

FUNDUSZU
MICHAŁOWICZA
grudnia 1936 r.

		PASYWA.
Wpływy z ofiar.	2639.30	2639.30
		2639.30

I ZYSKÓW
SPORTOWYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
1935, 1936.

	ZYSKI.	
Opłaty i składki członkowskie	9779.58	
Utrzymanie biura Związku — zwroty	455.31	
Działalność organizacyjna — zwroty	31.50	
Sekcje sportowe	25 40	
Subwencje	9147.—	
Różne i nieprzewidziane	1937 80	
Kursy i obozy	4731.06	26107.65
		26107.65

Buchalter:

(—) Stanisław Skopek.

SPRAWOZDANIA OKRĘGÓW.

OKRĄG WARSZAWSKI.

Okręg warszawski pozostawał w ubiegłym okresie sprawozdawczym pod bezpośrednim kierownictwem d-ra Jerzego Michałowicza, którego niespodziewany zgon, okrywając żałobą cały nasz Związek, największą szczerbę wyrządził w pracach warszawskiego R. S. K. O.

Poza Śląskiem, okrąg warszawski stanowił główną podstawę organizacyjną Związku, stojąc na drugim miejscu pod względem liczebności klubów. Przy tak znacznym zasięgu organizacyjnym, dla sprostania swoim obowiązkom, niezależnie od biura, R. S. K. O. utrzymywał płatnego instruktora w osobie Wład. Boskiego, którego zadaniem było instruowanie klubów prowincjonalnych.

W zakresie wyszkolenia zorganizowano szereg kursów i obozów przy poparciu P. U. W. F. i Związków sportowych (dla piłkarzy, przodowników gier sportowych, kierowników sekcji piłkarskich i in.).

W jesieni 1936 r. uruchomiono kursy Rob. Odznaki Sprawności (R.O.S.) — 1 kurs okręgowy i 5 kursów lokalnych w różnych punktach Warszawy.

W zakresie sportowym okres sprawozdawczy wykazał dalszy postęp, zarówno techniczny, jak i organizacyjny.

Dziedzina piłki nożnej załatwiona jest już od kilku lat przez powołanie do życia Robotniczego Podokręgu Autonomicznego W. O. Z. P. N.

W roku ubiegłym zgłoszono i zarejestrowano oficjalnie odpowiednie sekcje W. R. S. K. O. w Polskim Związku Narciarskim i Polskim Związku Pływackim. Obie te dziedziny sportu wykazują znaczny postęp, zarówno ilościowy, jak i jakościowy.

Ogromny postęp nastąpił w dziedzinie sportu bokserskiego. Założono sekcje bokserskie prawie przy wszystkich klubach w okręgu, zgłaszając je do W. O. Z. B. Odbył się „pierwszy krok bokserski“ (65 zawodników).

Pozostałe wydziały, jak lekkoatletyczny, piłki ręcznej i in., pracowały również intensywnie na dotychczasowych zasadach, organizując wyszkolenie i różne imprezy, jak mistrzowstwa, biegi na przełaj i t. d.

Z większych imprez ogólnych urządzano corocznie zloty okręgowe (ostatni w Pruszkowie 31.V—1.VI.36 — około 1000 uczestników), zawody sportowe w dniu święta robotniczego 1 maja, oraz w „dniu młodzieży robotniczej“ (ostatnio 4 października 1936 r. pod hasłem „Apel młodej gwardii“), wreszcie doroczne Akademie Sportu Robotniczego (ostatnia w dniu 22 marca 1936 r. pod hasłem „Robotnik musi być silnym“).

Zacieśniono kontakt z bratnimi organizacjami robotniczymi, odbywając szereg konferencji, dzięki czemu wzrosło zainteresowanie sportem robotniczym, szeregi zorganizowanych sportowców zasiliły się nowym elementem, a obozy i kursy cieszyły się zwiększoną frekwencją.

OKRĄG CZĘSTOCHOWSKI.

Okrąg Częstochowski powołany został do życia uchwałą Zarządu Związku z dnia 21 lutego 1936 r. (poprzednio był na prawach podokręgu).

Okrąg ten, zrzeszający robotnicze kluby sportowe z Częstochowy, Radomska i Kielc, choć terytorialnie i liczebnie nieznaczny, jednakże prowadził intensywną i systematyczną działalność sportową.

OKRĄG ŚLASKI.

Okrąg Śląski obejmuje obszar województwa śląskiego oraz przyległą część woj. kieleckiego (Zagłębie).

Pod względem liczebności, tak klubów jak i zorganizowanych członków, okrąg ten stoi bezsprzecznie na pierwszym miejscu, co należy specjalnie podkreślić, zwłaszcza że warunki pracy na Ślasku są szczególnie utrudnione (bezrobocie i brak odpowiednio uzdolnionych sił kierowniczych).

Ogromna większość klubów w tym okręgu zrzeszona jest w „Stowarzyszeniu Robotniczych Klubów Sportowych woj. śląskiego“, stanowiąc oddziały tego Stowarzyszenia; nieliczne tylko kluby są bądź to samodzielne, bądź też stanowią oddziały innych towarzystw ogólnokrajowych.

Siedziba RSKO znajduje się w Katowicach, niezależnie od tego istnieją 2 podokręgi (Bielsko i Rybnik).

Praca sportowa klubów śląskich jest bardzo wszechstronna. Przoduje jak i gdzieindziej piłka nożna, przy czym kluby piłkarskie tworzą, podobnie jak na terenie okręgu warszawskiego, odrębny Robotniczy Podokrąg Autonomiczny w ramach P. Z. P. N.

Z innych sportów należy wyróżnić: lekką atletykę, narciarstwo, które na Śląsku posiada specjalnie korzystne warunki rozwoju, ze względu na bliskość gór, sport zapaśniczy, szczypiorniak i in. Osobliwością Śląska jest palant, gra ciekawa i w innych dzielnicach Polski zaniedbana.

Z uznaniem należy podkreślić, że wiele klubów śląskich uprawia systematycznie gimnastykę jako samodzielną gałąź ćwiczeń cielesnych.

Wreszcie należy podnieść, że kluby śląskie nie ograniczają się do funkcji czysto sportowych, lecz dążą także do zaspokojenia potrzeb kulturalnych swoich członków, organizując chóry, teatry amatorskie i t. d., spełniając w ten sposób doniosłą misję społeczną w tak ważnej dzielnicy Państwa.

Stosunki narodowościowe na terenie Śląska w robotniczych klubach sportowych układają się oddawna pomyślnie. Ostatnio mamy do zanotowania fakt następujący. Związek niemiecki „Arbeiter Turn- und Sportbund in Polen", który dotychczas korzystał z prawa odrębnej reprezentacji na terenie międzynarodowym, odbył w dniu 19 grudnia 1936 r. swój Zjazd Delegatów, na którym postanowił zlikwidować swoją odrębność organizacyjną, przystąpić do „Stowarzyszenia R. K. S.", powierzając jednocześnie reprezentację interesów sportowców niemieckich Związkowi Robotniczych Słow. Sportowych Rz. Polskiej.

W ten sposób dokonane zostało scalenie robotniczego ruchu sportowego na Śląsku, niezależnie od różnic narodowych, co oby było wzorem dla naszych organizacji i na innych terenach.

OKRĄG KRAKOWSKI.

Okrąg ten został w okresie sprawozdawczym osłabiony wskutek opuszczenia szeregów Związku przez „Legię" krakowską. Władze R. S. K. O. zreorganizowano na nowo i podjęto pracę, która polegała na prowadzeniu rozgrywek piłkarskich, oraz organizowaniu kursów przodowników gier sportowych i gimnastyki.

OKRĄG LWOWSKI.

Okrąg lwowski ZRSS zrzesza 10 klubów sportowych z terenu miasta Lwowa oraz 6 klubów prowincjonalnych z terenu Podkarpacia. W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 konferencje lokalne we Lwowie oraz 1 konferencja klubów podkarpackich w Przemyślu we wrześniu 1936 r. Ze względów komunikacyjnych kontakt z prowincją jest dość luźny, a władze okręgu wybierane są na lokalnej konferencji klubów lwowskich.

R. S. K. O. we Lwowie dzierżawi od gminy m. Lwowa boisko sportowe, z którego korzystają kluby robotnicze zrzeszone w okręgu. Ze sportów uprawiane są piłka nożna, lekka atletyka, gry sportowe i in. W sezonie zimowym R. S. K. O. organizował dla klubów kursy gimnastyczne w salach szkolnych oraz zaprawę piłki ręcznej w Hali Sportowej. W stadium organizacji znajduje się narciarstwo i pływanie.

Na boisku RSKO odbywają się doroczne święta sportowe, połączone z zawodami i defiladą uczestników. Defilada w dziesięciolecie Z. R. S. S. (29—30 czerwca 1935 r. zgromadziła ponad 300 zawodników i zawodniczek).

OKRĄG GDAŃSKO-POMORSKI.

Okrąg Gdańsko-Pomorski został zorganizowany w r. 1933, po przyłączeniu do ZRSS robotniczych klubów sportowych z terenu w. m. Gdańska.

Okrąg zrzeszał ogółem 19 klubów z Gdańska, Gdyni, Grudziądza, Bydgoszczy i in. miast.

W ubiegłych latach okrąg wykazywał nader ożywioną działalność, urządzając zawody w różnych gałęziach sportu, oraz wielkie manifestacje spor-

towe, połączone z bogatym programem zawodów i przemarszem zawodników. Święta te odbywały się w Gdańsku i Gdyni.

Również w Gdańsku odbywały się doroczne mistrzostwa lekkoatletyczne Z. R. S. S.

Ostatnie wielkie święto sportu robotniczego odbyło się w Gdańsku w czerwcu 1936 r.

Od tej chwili jednak stan rzeczy uległ zmianie. Obecnie Związek Rob. Stow. Sportowych ma uniemożliwioną pracę na terenie m. Gdańska. Wyznaczone na 29—30 sierpnia 1936 r. mistrzostwa lekkoatletyczne Z. R. S. S. w Gdańsku nie mogły się odbyć z powodu zakazu miejscowych władz, a od tej pory żadna impreza sportowa robotnicza w Gdańsku z tego samego powodu nie miała miejsca. Na kluby robotnicze spadły represje w postaci konfiskaty majątku i uniemożliwienia wszelkiej działalności sportowej.

Starania Zarządu Związku o cofnięcie tych represji pozostały bez skutku, gdyż Ministrestwo Spraw Zagranicznych Rz. P. odmówiło interwencji w Senacie w. m. Gdańska.

OKRĄG ŁÓDZKI.

Działalność łódzkiego R. S. K. O. w okresie sprawozdawczym prócz wykonywania poleceń Zarządu Głównego Zw. Rob. Stow. Sport., licznego obsyłania kursów i obozów organizowanych przez Centralę, licznego obsyłania wszelkiego rodzaju imprez i zawodów, szła po linii czynienia jak największej propagandy sportu robotniczego na terenie swego działania.

Okrąg łódzki pracuje w specyficznych warunkach, gdyż w swej stolicy Łodzi, mieście liczącym 600.000 mieszkańców, ma zaledwie 4 kluby robotnicze, w tym dwa pracujące wśród proletariatu żydowskiego. Reszta klubów pracuje w miastach i miasteczkach prowincjonalnych okręgu.

O powodach słabego rozwoju placówek sportu robotniczego w Łodzi niejednokrotnie mówiliśmy na Kongresach i pisaliśmy w prasie, dzisiaj możemy tylko dodać, że do przyczyn i powodów takich, jak konkurencja klubów fabrycznych, obojętność starszego pokolenia do sportu i t. p., doszedł w okresie sprawozdawczym jeszcze jeden powód, a mianowicie negatywny stosunek władz administracyjnych do poszczególnych klubów robotniczych.

Praca okręgu łódzkiego w okresie sprawozdawczym, jak wspominaliśmy wyżej, szła po linii czynienia propagandy sportu robotniczego przez organizowanie zawodów i imprez sportowych o takim charakterze, które masowością udziału zawodników i zawodniczek, różnorodnością programu, a szczególnie atrakcyjnością spotkań w piłce nożnej między robotniczą reprezentacją Łodzi z reprezentacjami roboniczymi innych mist, jak Gdańsk, Warszawa, Kraków, Lwów, Częstochowa czy Katowice, zapełniały boiska i stadiony tłumami publiczności.

Imprezy propagandowe organizowane przez R. S. K. O. w miastach i miasteczkach okręgu, bez względu na ilość zaludnienia i zainteresowania sportem, ściągały na boiska olbrzymie tłumy publiczności, nie notowane w historii tych miast, którym sport robotniczy pokazywał i demonstrował nie tylko zawody piłkarskie, lecz wszystkie gałęzie sportów, jakie uprawiają kluby robotnicze.

„Święta Sportu Robotniczego“ danych miejscowości, gdyż pod takimi nazwami były one organizowane, miały w swych programach zawsze biegi uliczne, defilady zawodniczek i zawodników, w których brało udział od 300 do 600 rozebranych w kostiumach sportowców, masa czerwonych sztandarów, przy dźwiękach orkiestr i okolicznościowych przemówień o sporcie robotniczym, jego celach i zadaniach.

Cel propagandy sportu robotniczego na podanych imprezach realizowany był w stu procentach.

Okrąg łódzki w swej działalności wykorzystywał wszelkie zebrania członków klubów, czy sekcji, lub inne zgromadzenia sportowców, by zawsze mówić i podkreślać, że sport robotniczy to odrodzenie fizyczne i duchowe klasy robotniczej.

Moment odbywania się rocznych Walnych Zgromadzeń poszczególnych Okręgów Związków Sportowych w różnych gałęziach sportowych, wykorzystywany był również przez Zarządy Klubów robotniczych, które solidarnie występowały z wnioskami i dezyderatami, co należy czynić i jak postępować, by sport w Polsce uprawiały jak najliczniejsze rzesze robotników i chłopów, by stał się on naprawdę rozwojem tężyzny fizycznej obywateli, a nie sprowadzał się do pracy nad doskonaleniem jednostek.

Wnioski klubów robotniczych okręgu łódzkiego, stawiane na poszczególnych zgromadzeniach, przyjmowane były zawsze przez aklamacje, jako słuszne i celowe, wątpliwości mieli przedstawiciele klubów nierobotniczych czy w obecnych warunkach w Polsce mogą być one w całości realizowane.

O powyższym piszemy w swym sprawozdaniu dlatego, że wielu działaczy sportowych, mających nawet tytuły naukowe, mimo, iż stoją z daleka od sportu, do pięknej idei sportu wprowadzają „politykę" i „anarchię".

Okrąg łódzki we władzach Okręgowych Związków Państwowych posiada 24 przedstawicieli sportu robotniczego, zajmujących wiele zaszczytnych kierowniczych stanowisk, a pracujących od wielu lat w Zarządach tych Związków, bez jakichkolwiek zarzutów i zgrzytów. Niechaj będzie to dowodem, że ciągłe krakanie naszych „przyjaciół" o szkodliwości naszej pracy, to tylko demagogia, przez którą chce się zohydzić sport robotniczy.

Okrąg łódzki w swej działalności czynił i czyni stałe próby, by praca techniczna i organizacyjna w klubach została podniesiona, w tym też celu prócz wielu kursów i obozów o zakresie przeszkolenia sportowego, organizowane są wykłady i kursy jak należy prowadzić sekretariat, jak powinna wyglądać kasowość i na temu podobne tematy.

Roczne konferencje okręgowe klubów robotniczych okręgu łódzkiego odbywają się jako pewnego rodzaju szkoły organizacyjne, gdyż na nich prócz sprawozdań jest zawsze wiele wykładów na tematy organizacyjne. Ostatnia konferencja okręgowa w r. ub. odbyła się przy udziale D-ra Jerzego Michałowicza, Edwarda Hryniewicza, Maksymiliana Stattera i kilku działaczów okręgowych, którzy wygłosili referaty.

Wszystkie prace okręgu łódzkiego organizowane są pod hasłem, że o konieczności istnienia sportu robotniczego, o jego celach i zadaniach nie wystarczy, by wiedzieli tylko robotnicy-sportowcy, lecz wszyscy, którzy sportem się interesują, gdyż sport robotniczy to wychowanie nowego obywatela zdrowego fizycznie i duchowo.

Wacław Zatke.

Kobiecy Wydział Sportowy.

Działalność Kobiecego Wydziału Sportowego szła w kierunku popierania pracy sportowej wśród kobiet, przez udzielanie subwencji klubom i okręgom na pracę instruktorek sportowych, przez propagandę w prasie sportowej, wydawanie ulotek i plakatów, następnie przez subwencjonowanie przejazdów drużyn kobiecych olekkoatletycznych i gier sportowych na święta sportowe.

Praca obozowa: Organizowano obozy typu przeszkoleniowego, dla przodowniczek gier sportowych oraz obozy turystyczne i narciarskie. — Turnusy obozowe były typu dwutygodniowego tak jak urlopy robotnicze.

Rok 1935.

Obóz nad morzem w Hallerowie dla przodowniczek gier sportowych od 15.VII — 31.VII.

Obóz turystyczny w Zakopanem od 1.VII — 15.VII.

Obóz narciarski w Zakopanem od 27.XII.34 — 15.I.35.

Rok 1936.

Obóz przeszkoleniowy dla przodowniczek gier sportowych w Tomaszowie od 15.VII — 31.VII.

Obóz turystyczny w Zakopanem w trzech turnusach od 1.VII — 14.VII od 15.VII — 30.VII oraz od 1.VIII — 14.VIII.

Obóz turystyczny w Zaleszczykach w dwuch turnusach od 1.IX — 14.IX.

Obóz narciarski w Zakopanem w trzech turnusach od 24.XII.35 — 1.II.36.

SPRAWOZDANIE KASOWE KOBIECEGO WYDZIAŁU SPORTOWEGO
ZA LATA 1935 i 1936.

PRZYCHÓD

Saldo z 1934 r.		1052,84
Rk działalności	1314,57	
Subwencje	2000.—	
Imprezy dochodowe	98,57	
Różne wpływy	22,10	3435,24
		4488.08

ROZCHÓD

Rk działalności	422,15	
Zasiłki okręgom i klubom na prowadzenie pracy sportowej wśród kobiet	467,70	
Przejazdy (drużyn kobiecych i in.) . . .	112,40	
Zakup i reperacja sprzętu	183,70	
Propaganda (plakaty, ulotki etc.) . . .	115,65	
Wydatki administracyjne i różne . . .	88,35	
Ofiara na fundusz im. dr. J. Michałowicza	100.—	
Przelew do kasy centrali Z.R.S.S . . .	850.—	2389,95
Pozostałość na rok 1937		2098,13
		4488,08

Przewodnicząca Wydziału:

(—) Dr. Stefania Krygierowa.

Skarbniczka:

(—) Maria Niemyńska.